

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 810/2025
06.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА и мал. ББ, кога заступа законска заступница мајка АА, обоје из ..., а које заступа пуномоћник Оливера Јованић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., кога заступа пуномоћник Филип Крстић, адвокат из ..., ради измене одлуке о личним односима, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 468/24 од 24.09.2024. године, у седници већа одржаној 06.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 468/24 од 24.09.2024. године.

ОДБИЈА СЕ, захтев тужилаца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П2 197/2024 од 25.06.2024. године измењен је модел одржавања личних односа са дететом утврђен пресудом Основног суда у Суботици П2 650/20 од 19.04.2021. године и допунском пресудом П2 841/20 од 09.12.2021. године, на тај начин што ће се виђање мал. тужиоца ББ и његовог оца ВВ, овде туженог, одвијати према моделу који ће обезбедити постепено реуспостављање контаката између мал. детета и оца, и то у прва три месеца од дана правоснажности пресуде у контролисаним условима, у просторијама Центра за социјални рад Града Суботице, три пута месечно у заказаном термину током радног времена Центра, у трајању од два сата, у присуству радника Центра, а након истека овог периода у даљем ће се одвијати у домаћинству оца сваког уторка и четвртка од 17,00 часова до 20,00 часова у недељи – седмици када дете не проводи викенд код оца у његовом домаћинству, као и сваки други викенд од суботе у 10,00 часова до недеље до 18,00 часова, државне и верске празнике наизменично, на дан славе тужиоца Свете Тројице, као и за време свих школских распуста на начин да ће прву половину школских распуста мал. дете проводити у домаћинству оца, а другу половину у домаћинству мајке и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 468/24 од 24.09.2024. године жалба тужилаца је делимично усвојена, делимично одбијена, па је првостепена пресуда у делу одлуке којим је одлучено о моделу одржавања личних односа мал. детета са оцем након три месеца од дана правоснажности пресуде преиначена тако што је

одређено да се виђање мал. ББ са оцем, овде туженим ВВ одвија и убудуће и након протеча прва три месеца од дана правоснажности пресуде у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад Града Суботице, три пута месечно у заказаном термину током радног времена Центра, у трајању од два сата у присуству радника Центра, све док се не промене околности које би довеле до промене утврђеног модела виђања мал. детета са туженим, док је у делу одлуке о трошковима поступка пресуда потврђена, а одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донтете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију, из свих законских разлога због којих се ревизија може изјавити.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...10/23), у вези члана 202. Породичног закона, па је оценио да изјављена ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, у поступку није дошло до пропуста у примени или погрешне примене било које одредбе Закона о парничном поступку, па нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничком стању, мал. ББ је рођен ...2014. године у ... од оца ВВ, овде туженог и мајке АА, овде тужиље. У време пресуђења он је ученик трећег разреда основне школе, а други разред је завршио са одличним успехом. Са оцем се виђа у Центру за социјални рад, иако то не жели, воли да буде са мамом, а тренира фудбал у „ГГ“. У школу иде сам и сам се враћа кући, а док мајка не стигне са посла он је сам код куће.

Тужиља је рођена ...1970. године у ..., завршила је Факултет за ... и запослена је у ... као млађи референт, где ради од 07,30 до 15,30 часова. Са мал. ББ и емотивним партнером живи у изнајмљеном двособном стану у ... . Из првог брака, који је трајао од 1994. до 2004. године има четворо деце која су сада пунолетна, а са туженим ВВ је засновала ванбрачну заједницу 2013. године, у којој је рођено двоје деце. Проблеми између њих су почели када је њихова млађа ћерка настрадала, а за њену смрт тужени је сматрао да је одговорна тужиља. Пре две године тужиља је напустила ванбрачну заједницу са туженим и са мал. ББ је отишла у друго домаћинство. Мал. ББ прихвата новог ванбрачног партнера мајке.

Тужени је рођен ...1967. године, завршио је ... факултет и по занимању је дипломирани ... . Из првог брака има ћерку, брак је разведен 2008. године, ћерка поверена мајци, он је спорадично виђао ћерку, али од њене 12. године више није са њом у контакту. У време несреће у којој је настрадала мал. ћерка парничних странака мал. ББ је имао четири године и био је на сахрани сестре.

Тужиља је више пута пријављивала туженог за психичко насиље које су, по њеној процени трпели и она и мал. ББ, пријавила је туженог и за физичко насиље у односу на мал. дете, али су те пријаве одбачене. Такође, тужиља је покренула и парнични поступак за заштиту од насиља у породици, али је њен тужбени захтев

одбијен правоснажном пресудом Основног суда у Суботици П 726/2020 од 18.02.2021. године.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 94/22 од 12.07.2022. године одређено је да се лични односи мал. ББ са оцем одвијају у домаћинству оца по моделу ближе описаном у изреци те пресуде, а одбијен је захтев да се виђање оца и детета одвија у Центру за социјални рад под надзором психолога. У истом предмету је била одређена и привремена мера која је трајала до правоснажног окончања тог поступка, али мајка није поштовала модел виђања детета по решењу о привременој мери, па је тужени водио извршни поступак у коме је мајци налагано да поступи по решењу, али ни то није дало резултате.

Према процени детета у Центру за социјални рад Града Суботице утврђено је да развој мал. ББ тече у складу са његовим календарским узрастом, али да мајка наводи да дете има страх у односу на оца и да због тога не одржава контакте са њим, док стручни тим Центра за социјални рад сматра да постоји утицај мајке на реализацију тих контаката, што се може негативно одразити на раст и развој детета. Према закључку Центра за социјални рад, а на основу целокупног рада са породицом, проценом степена отуђења детета од оца и проценом присуства стратегије отуђења у родитељском понашању мајке, евидентиран је висок степен отуђености детета од оца, па је нецелисходно спроводити саветодавни рад, у понашању мајке уочена су одређена понашања која се могу подвести под стратегију отуђења, јер мајка пребацује одговорност на дете и не подстиче дете на реализацију контаката са оцем. Родитељи одговорност за насталу ситуацију пребацују један на другог. Центар за социјални рад је истакао да је посматрајући родитељско понашање мајке кроз стратегију отуђења примећено слање двоструких порука детету, па је дато мишљење да је дете изузетно емотивно везано за мајку, да је она у контакту са дечаком емоционално топла, а да оно што мајку слаби у њеном родитељском функционисању јесте изостанак аутентичне спремности да подржи и охрабри одржавање контаката мал. детета са оцем. Отац је аутентично мотивисан да одржава личне контакте са сином, али нема начина да те контакте реализује у актуелној ситуацији. Стога је стручни тим Центра за социјални рад Града Суботице дао мишљење да измена модела виђања неће допринети успостављању личних контаката мал. детета и оца и да је за очекивати да ће мал. ББ сам појачавати отпор, док се оба родитеља не изместе са позиција међусобног оптуживања и пребацивања одговорности и да би реализација личних контаката детета и оца у контролисаним условима, где је безуспешно рађено саветодавно са породицом последње две године, додатно дестабилизovalo родитељску релацију и још више оптеретило дете сукобима родитеља.

Током поступка вршено је вештачење психичког статуса парничних странака од стране Института за ментално здравље Клиника за одрасле, Кабинет за судску психологију у Београду из кога произлази да су родитељски капацитети оба родитеља везани само за препознавање базичних, али не и развојних потреба мал. ББ, да постоји потреба за саветовање оба родитеља како би раздвојили партнерску од родитељске улоге и постигли емпатијско разумевање за потребе детета и стављање дечијих потреба испред својих, те да је неопходно да дете има контакте са оба родитеља, с тим што су закључили да свако насилно узимање детета није добро и да би било најбоље да се родитељи договоре.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да су се стекли услови за измену одлуке о моделу одржавања личних односа утврђених претходном пресудом и одлучио да се виђење мал. ББ са оцем одвија према моделу као у изреци првостепене пресуде. При томе, првостепени суд је сматрао да ће три месеца бити довољна за реуспостављање односа мал. детета са оцем и да није у најбољем интересу детета да са оцем развија однос само у контролисаним условима.

Према оцени другостепеног суда, а на основу чињеничног утврђења, лични односи мал. ББ са оцем треба да се одвијају у контролисаним условима и након истека три месеца од правоснажности пресуде, јер је период од три месеца, имајући у виду утврђене чињенице и налазе и закључке органа старатељства и вештака, недовољан период за успостављање односа мал. детета и оца, па је првостепена пресуда преиначена као у изреци другостепене пресуде. Нарочито је другостепени суд имао у виду да се односи мал. ББ и оца не реализују у дужем временском периоду, да је дечак изразито везан за мајку, а да је нарушеног односа са оцем и отуђен од оца. Одржавање личних односа мал. детета са оцем је у најбољем интересу мал. детета, о коме суд води рачуна у смислу члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, као и члана 6. став 1. Породичног закона.

На утврђено чињенично стање другостепени суд је правилно применио материјално право доносиоци побијану пресуду, за коју је дао довољне и јасне разлоге, које у свему прихвата и Врховни суд.

Према одредбама члана 61. и члана 78. став 3. Породичног закона дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, а право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета. Родитељ који не врши родитељско право има право и дужност да, између осталог одржава личне односе са дететом. Суд може донети одлуку о ограничавању права детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, ако постоје разлози да се тај родитељ потпуно или делимично лиши родитељског права или у случају насиља у породици. Са друге стране, родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права одређена је законом, а родитељи имају право и дужност да се старају о детету, у смислу члана 68. Породичног закона. Родитељско право се регулише правилима која су императивне природе, због чега се родитељ не може одрећи родитељског права нити га уговором пренети на друго лице. Када се родитељи одвоје и прекину заједницу живота, а дете остане да живи са једним родитељем, сматра се да је одржавање личних односа истовремено и право и дужност родитеља са којим дете не живи. Таква су и решења у Конвенцији о правима детета у којој се предвиђа да ће државе потписнице поштовати право детета одвојеног од једног родитеља или оба родитеља да редовно одржава личне односе или директно контактира са оба родитеља, изузев уколико је то супротно дететовим интересима и Конвенцији Савета Европе о контактима који се односе на децу. Циљеви ове Конвенције су да утврди опште принципе који се односе на одлуке о контакту, да утврди одговарајуће заштитне мере и гаранције за обезбеђење правилног вршења контакта и моменталног враћања детета по завршетку периода предвиђеног за контакт, да установи сарадњу између централног органа, судских органа и осталих тела у циљу поспешивања и побољшавања контакта између деце и родитеља и осталих лица који имају породичне везе са дететом. Контакт са дететом се дефинише као боравак

детета код лица код ког уобичајено не живи или сусрет са тим лицем, сваки облик комуникације између детета и тог лица, давање информација том лицу о детету или детету од том лицу. Судска одлука о контакту има исто дејство као и споразум о контакту који је прихваћен од стране надлежног суда. Сва решења из наведене Конвенције прихватио је и наш Породични закон.

За правилан емоционални развој детета, одржавање личних односа има непроцењив значај, јер родитељи имају законску дужност која је истовремено и њихово право да са дететом развијају однос заснован на љубави, поверењу и узајамном поштовању, и да дете усмеравају ка усвајању универзалних вредности.

У смислу наведених законских одредби и одредби Конвенција, као и узимајући у обзир све околности конкретног случаја, правилно је другостепени суд одлучио да се контакти мал. детета са оцем одвијају у контролисаним условима, у Центру за социјални рад, на начин ближе наведен у изреци пресуде, све док се не промене околности које би довеле до промене утврђеног модела виђења мал. детета са туженим.

На правилност побијане пресуде не утичу наводи ревизије којима се указује на радно време Центра, време када мал. дете иде у школу, и време када мајка ради. Према опште познатим околностима радно време Центра за социјални рад је 8 сати и почиње у јутарњим, а завршава се у поподневним часовима, тако да је могуће у том временском периоду организовати виђање мал. детета са оцем, водећи рачуна и о времену када је дете у школи, с тим што је тужиља као мајка дужна да издвоји време које је потребно да дете из школе доведе у Центар за социјални рад и из Центра одведе кући, односно да дете, уколико иде поподне у школу, доведе у Центар за социјални рад и из Центра одведе у школу. Чињенице које тужиља истиче у ревизији, а које се односе на констатацију психолога да свако насилно узимање детета није добро, не води закључку да треба онемогућити (или забранити) одржавање личних односа мал. детета са оцем. Управо досуђен начин одржавања личних односа детета са оцем доводи до реуспостављања њихових личних односа који дуже време не функционишу, а због понашања мајке која има стратегију отуђења и недовољног труда и спремности да подржи и охрабри одржавање односа мал. детета са оцем.

Наводи ревизије којима се указује на психичко и физичко насиље које је тужени вршио према тужиоцима нису доказани у поступку, па не могу бити од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари.

Врховни суд је ценио и остале наводе изјављене ревизије којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Тужиоци нису успели у ревизијском поступку, па немају право на накнаду тих трошкова у смислу члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић